

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ

Е. В. ПРУШКІВСЬКА, д-р екон. наук, проф.

Запорізький національний технічний університет

em_prushkovskaya@mail.ru

К. Г. ЧЕРНОМАЗ, аспірант

Запорізький національний технічний університет

katiach23@mail.ru

Здійснюване в Україні реформування економіки, в умовах подвійної турбулентності (національної нестабільності та глобальної невизначеності) зумовлюють помітні відмінності сучасного етапу процесу агропромислової інтеграції порівняно із попередніми роками. Впродовж останнього десятиліття сільськогосподарське виробництво в Україні має стійкі тенденції до зростання валової продукції. Але внаслідок руйнування ресурсного потенціалу більшості галузей АПК спостерігається технологічна й економічна незбалансованість і дезінтеграція його складових, які не в змозі самостійно подолати стан стагнації. А тому існує нагальна потреба для стимулювання розвитку аграрного ринку України.

Важливо зауважити, що Проектом Закону про Державний бюджет України на 2017 рік формується вектор аграрної політики держави, який анонсований як підтримка стратегічних напрямів розвитку, з фінансуванням спецфондів у партнерстві з міжнародними організаціями, що має забезпечити необхідний рівень прозорості та ефективності використання коштів. Як зазначено у підготовчих документах Проекту, з метою збалансування бюджету, виходячи з обмежених можливостей ресурсної частини бюджету, видатки спрямовані лише на вкрай нагальні потреби. У переліку бюджетних програм на 2017 рік збережено традиційні, чинні у попередніх періодах, зокрема у 2013–16 роках (табл. 1) програми.

Бюджет Мінгаропрому заплановано в сумі 7,43 млрд грн, у тому числі 5,36 млрд грн загальний та 2,07 млрд грн спеціальний фонди, у

співвідношенні 72:28 (у 2013 році було 58:42), що гарантує у плановому періоді вищу ймовірність виконання фінансування програм, оскільки частка загального фонду у структурі більша. Частка аграрного бюджету у видатках Державного бюджету закладена на рівні 0,96%, що свідчить про вирівнювання спадної тенденції у 2015–2016 р.р., коли вона не перевищувала 0,37%.

Таблиця 1 – Видатки на бюджетні програми розвитку сільськогосподарських товаровиробників на 2013–2017 рр., млн грн [1]

Програма бюджетної класифікації	2013	2014	2015	2016	2017 прогноз	Відхилення 2017 р. від:		
						2016 р.		2013 р.
						+/-	%	%
Фінансова підтримка заходів шляхом здешевлення кредитів	0,96	-	290,6	300,0	300,0	-	100	31250
Фінансова підтримка заходів в АПК	-	-	-	5,0	60,0	55,0	1200,0	-
Підтримка садівництва	94,79	43,93	-	-	75,0	75,0	-	79,2
Підтримка тваринництва	721,0	371,2	40,58	50,0	210	160,0	420,0	29,2
Фінансова підтримка с.-г. товаровиробників	-	-	-	-	3973	2973,0	-	-
Разом:	816,8	415,13	331,2	355,0	3618	3263,0	1019,2	443,0
Витрати Аграрного фонду	521,4	115,7	40,3	113,3	143,5	30,2	126,5	219,3
Всього (з АФ):	1338,2	530,8	371,5	468,3	3761,5	3293,2	803,6	281,0

Проте у порівнянні зі структурою 2013 року це лише ½. По видатках на розвиток сільського господарства Бюджет-2017 безпрецедентний, у порівнянні з відносно благополучним 2013 роком заплановано у 4,4 рази більше, а порівняно з фактичним виконанням у 2015 році — більше в 11 разів. З огляду на це, Держбюджет-2017 є спадкоємцем більшої кількості програм, які діяли у 2013–2016 роках, одночасно розвиваючи нові напрями, насамперед підтримку малого підприємництва. Проте на фоні економічної нестабільності, зростання інфляції, невизначеності вектору економічного та сільськогосподарського розвитку задекларована у Проекті підтримка аграрного сектору є формальною і незначно впливатиме на його розвиток [1].

Сучасний розвиток світового агровиробництва вимагає перегляду низки методів та технологій виробництва для задоволення міжнародних вимог до якості та безпеки продуктів харчування, адже саме покращення агроєкосистеми та розвиток органічного сільськогосподарського виробництва є ключовими пріоритетами у більшості країн світу, у т.ч. європейських. Базуючись на програмні документи стратегії розвитку держави [2] та праці вчених з цього питання, існує необхідність створення організаційно-економічного механізму формування аграрного ринку України. Основною метою цього механізму є стабілізація агропромислового виробництва, забезпечення продовольством населення, підвищення його купівельної спроможності. Його освоєння повинно здійснюватись на основі розроблення і реалізації відповідних регіональних комплексних програм, які враховують наявний агроресурсний потенціал (землю, техніку, робочу силу), оптимізаційні баланси в галузі агропромислового комплексу та з іншими галузями-партнерами в усіх сферах діяльності [3, с. 70].

Організаційно-економічний механізм формування аграрного ринку України повинен передбачати: економічно ефективне виробництво, переробку та реалізацію на внутрішньому і зовнішньому ринках конкурентоспроможної продукції, вільний вибір масштабів діяльності на засадах оренди, приватної власності на землю та основні засоби, формування ринків матеріальних ресурсів, капіталу та праці, розвиток їх інфраструктури, відтворювання балансу виробництва та споживання на основі маркетингових досліджень, заохочення розвитку малого приватного підприємництва, реформування соціальної сфери села та розбудову її інфраструктури, зміну ролі держави в управлінні виробництвом – від адміністративного втручання до створення економічних передумов для ефективної діяльності суб'єктів господарювання.

Створення організаційно-економічного механізму формування аграрного ринку України має стати фундаментом для формування державної концепції підтримки аграрного сектору та розробки відповідних законодавчих актів для її реалізації у відповідності до цілей та

завдань конкретного етапу розвитку економіки країни, а також у контексті перспективи членства України у Європейському Союзі. Цей механізм повинен стати гарантом стабільності аграрної політики та сприяти формуванню сприятливого підприємницького середовища для агробізнесу країни.

Список використаних джерел

1. Радченко О. Що готує держбюджет-2017 для аграріїв? / О. Радченко // Агробізнес сьогодні. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ostannia-vip-novyna/6442-scho-gotuie-derzhbiudzheth-2017-dlia-agrariiv.html>
2. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/7644>
3. Сіренко О. Шляхом інтеграції: Сільськогосподарська продукція/ О. Сіренко //Пропозиція. – 2012. - № 11. – С. 70-71

СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Г. Г. СОБОЛЄВА, канд. екон. наук, доц., Є. О. БОРОДІНА
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*
Olga.soboleva.2002@mail.ru

Стратегія розвитку регіону повинна визначати основні напрямки підвищення ефективності його соціально-економічної системи.

Багато авторів приділяють увагу аналізу і удосконаленню самого процесу формування та реалізації стратегії. Категорія «регіональний розвиток» має глибокий економіко-географічний і соціальний сенс. За Н.Д. Пистуну, воно включає багато понять: гео економічне положення, територіальний поділ та інтеграцію праці, структуру, спеціалізацію і рівень концентрації виробництва і послуг, їх комплексність і пропорційність, процеси агломерації, конкурентоспроможність, експортний потенціал, зовнішньоекономічні зв'язки [2, с. 31].